

هنرمند پیشکسوت تئاتر خراسان رضوی:

پروژه‌های عمرانی حرم مطهر دریایی از تلاش، دقت و زیبایی است

استاد فرشید تمری، از هنرمندان پیشکسوت تئاتر خراسان رضوی ضمن قدردانی از دست‌اندرکاران این طرح‌ها، تلاش‌های انجام‌شده را جلوه‌ای از کرامت و نظم الهی دانست. استاد تمری، هنرمند پیشکسوت تئاتر خراسان رضوی حاشیه بازدید گروه هنرمندان از پروژه‌های عمرانی و نمایشگاه «رواق خدمت» در مرکز همایش‌ها و نمایشگاه‌های آستان قدس رضوی در گفت‌وگو با خبرنگار آستان‌نیوز، اظهار کرد: وقتی وارد این فضا می‌شوی، احساس می‌کنی وارد دریایی بی‌انتهای‌شده‌ای.

هرچه جلوتر می‌روی، عظمت این پروژه‌ها و پیوند آن‌ها با کرامت خود حضرت بیشتر آشکار می‌شود.

وی افزود: آنچه ما را در این مسیر پیش می‌برد، عشق و عاطفه‌ای است که نسبت به امام رضا(ع) در دل‌ها وجود دارد. برای من جالب بود که پشت‌صحنه این پروژه‌ها، دریایی از تلاش، دقت و زیبایی است که تنها با عنایت خود آقا چنین منظم و چشم‌نواز پیش می‌رود.

این هنرمند برجسته درباره جایگاه هنر در حرم مطهر نیز گفت: اگر مسیر گزینش هنرمندان در بارگاه منور رضوی تسهیل شود، امکان حضور و خلق آثار هنرمندان برجسته‌تری فراهم خواهد آمد.

استاد تمری در پایان افزود: نام امام رضا(ع) پناهگاه همه انسان‌ها اعم از شیعه و سنی است، وقتی دری به این وسعت و یخشندگی باز است، زیننده است حوزه خلق آثار هنری نیز با نگاه بازتری همراه شود. تسهیل این مسیر می‌تواند فضای هنری حرم مطهر را پویاتر و مردمی‌تر کند.

پیشکسوت تئاتر خراسان رضوی و تهیه‌کننده سینما:

جوانان هنرمند نیازمند حمایت جدی برای تولید آثار رضوی هستند

پیشکسوت تئاتر خراسان رضوی و تهیه‌کننده سینما در بازدید از پروژه‌های عمرانی حرم مطهر رضوی، گفت: دیدن ذوق و تلاش هنرمندان جوان برای به‌تصویرکشیدن زیبایی‌های حرم مطهر رضوی، واقعاً برایم دل‌انگیز بود.

حمیدرضا سهیلی، از پیشکسوتان تئاتر خراسان رضوی و تهیه‌کننده سینما در گفت‌وگو با خبرنگار آستان‌نیوز، ضمن بازدید از مراحل ساخت مجموعه‌ای هنری با محوریت حرم مطهر امام رضا(ع) بر ضرورت حمایت از جوانان هنرمند در حوزه تولید آثار فرهنگی و مذهبی تأکید کرد.

وی با اشاره به تجربه‌های خود در تولید آثار رضوی گفت: ما امروز از مراحل اولیه تا میانه ساخت این مجموعه بازدید کردیم و دیدن ذوق و تلاش هنرمندان جوان برای به‌تصویرکشیدن زیبایی‌های حرم مطهر رضوی و اقعاً برایم دل‌انگیز بود.

سهیلی ادامه داد: سال‌هاست در زمینه حرم مطهر امام رضا(ع) فعالیت می‌کنم و تاکنون افتخار داشتم ۶ کتاب در این زمینه بنویسم و به چاپ برسانم.

این هنرمند با بیان اینکه حمایت‌های محدود موجود، امکان گسترش فعالیت‌های هنری را کاهش داده است، افزود: اگر تسهیلاتی در اختیار جوانان قرار گیرد، قطعاً شاهد کارهای بزرگ‌تر و تأثیرگذارتر خواهیم بود.

وی همچنین به یکی از پروژه‌های اخیر خود با موضوع امام رضایی اشاره کرد و افزود: این پروژه با هدف نمایش فرهنگ رضوی و ارادت هنرمندان به ساحت مقدس امام رضا(ع) در حال ساخت است و از آستان قدس رضوی درخواست همکاری دارم.

سهیلی در پایان تأکید کرد: انتظار داریم نهادهای فرهنگی و مؤسسات مرتبط با آستان قدس رضوی به نامه‌ها و طرح‌های هنرمندان پاسخگو باشند و زمینه را برای حضور و فعالیت گسترده‌تر آن‌ها فراهم کنند تا جوانان بتوانند با دلگرمی بیشتری به تولید آثار فاخر رضوی بپردازند.

به کوشش انتشارات به‌نشر

کتاب «حدیث آسان» راهی بازار نشر شد

انتشارات به‌نشر، کتاب «حدیث آسان؛ آشنایی با علوم حدیث به زبان ساده» را منتشر کرد.

به گزارش آستان‌نیوز، این اثر به نویسندگی مهدی غلامعلی تلاش دارد مفاهیم پایه‌ای و ضروری دانش حدیث را بدون استفاده از اصطلاحات تخصصی سنگین، به عموم علاقه‌مندان عرضه کند.

علم حدیث به‌عنوان کلید فهم سنت و سیره معصومین(ع)، همواره از دانش‌های اساسی در مطالعات دینی به‌شمار می‌رود. بااین‌حال، پیچیدگی و تخصصی بودن متون موجود، اغلب مانعی برای آشنایی مخاطبان غیرمتخصص ایجاد کرده است.

کتاب حاضر در پاسخ به همین نیاز با نثر روان و توضیحات روشن در ۱۶ فصل منسجم، به پرسش‌هایی مانند چیستی دانش حدیث، تاریخچه، شاخه‌های مختلف و مهم‌تر از همه، روش‌های تشخیص اعتبار احادیث می‌پردازد.

«حدیث آسان» در ۲۱۶ صفحه، قطع رقیعی به قیمت ۳۳۰هزار تومان منتشر شده و علاقه‌مندان می‌توانند این کتاب را از طریق وب‌سایت انتشارات به‌نشر www.behnashr.ir و نیز کتاب‌فروشی‌های این انتشارات در مشهد و سراسر کشور تهیه کنند.

محمدحسین مروج کاشانی | از زمان خاکسپاری پیکر مطهر امام رضا(ع) در سنایاد توس، به‌تدریج شیفتگان و علاقه‌مندان حضرتش بر مزار آن امام همام گرد آمدند و با ساخت و توسعه بارگاه و وقف املاک، مستغلات، اسباب و ابزار و... بر مضجع شریف امام هشتم(ع) در آبادانی آن کوشیدند. توسعه حرم مطهر رضوی و موقوفات و نذورات این آستان مبارک، سبب شد افرادی از میان رجال دینی تا رجال سیاسی و نظامی، بسته به شرایط هر عصر، اداره و تمشیت امور آن را عهده‌دار شوند. از این افراد تا دوره صفوی با عنوان «نقیب»، پس از آن تا پایان دوره افشاری با نام «متولی»، درعهد قاجار با عنوان «متولی‌باشی»، در عصر پهلوی با نام «نایب‌التولیه» و پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران با عنوان «تولیت» یادشده‌است.

در این گزارش به اختصار حرم مطهر امام رضا(ع) پرداخته شده تاریخچه مدیریتی حرم مطهر امام رضا(ع) پرداخته شده است. شایان ذکر است در تهیه این نوشتار، از برخی مطالب کتاب «آستان قدس رضوی، متولیان و نایب‌التولیه‌ها» از انتشارات بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان‌قدس رضوی بهره گرفته‌شده‌است.

■ «نقیب» و «متولی» در دوره صفوی

واژه «نقیب» در تشکیلات دیوانی و اداری کهن به معنای «نایب»، «قائم‌مقام»، «جانشین» ویا «نماینده‌تام‌الاختیار» است. شاید بتوان «حسین بن علی بن صاعد بربری» را به نوعی نخستین سرپرست مضجع مطهر حضرت رضا(ع) در حدود قرن سوم هجری قمری دانست. شاه اسماعیل اول، سرسلسله دودمان صفوی، پس از تصرف مشهد در سال ۹۱۶ ه‍.ق در حالی که غیاث‌الدین محمد صدر رضوی از دوره تیموریان هنوز متولی حرم مطهر بود، اداره حرم مقدس را به‌یکی از منشیان خود به نام «خواجه عتیق علی منشی» (درگذشته پس از سال ۹۳۱ق) سپرد.

خواجه عتیق علی منشی در وقف‌نامه‌اش که قدیمی‌ترین وقف‌نامه آستان قدس نیز محسوب می‌شود، از تصدی خود در آستانه مبارکه رضوی با عنوان ایام‌ملازمت در آستان قدس یاد کرده است. گرچه خواجه از منصب خویش در آستان قدس با عنوان «ملازمت» یاد کرده نه «متولی»، اما اشاره او به متولی آن آستانه، دلیلی بر وجود این شغل و منصب در زمان او است. علاوه بر افراد مذکور، حدود ۳۰ نفر در فاصله زمانی حدود سال‌های ۹۰۶ تا ۱۱۳۸ قمری به عنوان متولیان آستان قدس در دوره صفوی در این مسند در بارگاه مطهر رضوی حضور داشته‌اند.

■ «متولیان» آستان قدس در دوره افشاری

درعهد افشاری با توجه به تمرکز حکومت مرکزی در شهر مشهد و سیاست شاهان افشار، تا حدودی از قدرت متولیان آستان قدس نسبت به دوره صفوی کاسته شد و شاه به عنوان متولی آستان قدس در امور این نهاد مقدس دخالت بیشتری می‌کرد. پس از نادرشاه افشار جانشین وی، علی‌قلی‌خان معروف به علیشاه یا عادلشاه افشار، کشیک خدمه آستانه را که نادرشاه به‌سه‌کشیک تقلیل داده بود، دوباره پنج‌کشیک قرار داد. طومار علیشاهی از قدیمی‌ترین و با ارزش‌ترین اسناد مربوط به تشکیلات اداری و موقوفات آستان قدس رضوی است که در سال ۱۱۶۰ قمری تهیه شده است. این طومار سیاهه‌ای از کل موقوفات شناخته شده آستان قدس رضوی و مسجد جامع گوهرشاد، از ابتدا تا زمان صدور این طومار است. در دوره افشاری نیز بیشتر متولیان حرم مطهر امام هشتم(ع) از میان سادات رضوی برگزیده می‌شدند. پس از محمدتقی رضوی که نخستین متولی حرم مطهر امام رضا(ع) در سال‌های ۱۱۴۱ تا ۱۱۴۳ ه‍.ق (دوره افشاریه) بوده، ۹۰ یا ۹۱ نفر دیگر در فاصله زمانی سال‌های ۱۱۴۳ تا ۱۱۸۱ ه‍.ق متولی آستان قدس رضوی درعهد افشاری بوده‌اند.

■ نقش «متولیان» آستان قدس رضوی در دوره قاجاریه

در دوره قاجار، متولیان آستان قدس بیشتر از رجال حکومتی و شاهزادگان انتخاب می‌شدند. بیشتر متولیان این دوره، هم‌زمان منصب تولیت و حکمرانی ایالت (استان) خراسان را هم در اختیار داشتند. متولی هر روز در محلی به نام دارالتولیه می‌نشست و به امور حرم مطهر رضوی رسیدگی می‌کرد.

محمدعلی حسینی، نخستین متولی آستان قدس در عصر قاجار است. او در سال ۱۲۱۸ ه‍.ق هنگامی که شهر مشهد توسط ولی میرزا و به دستور فتحعلی شاه تسخیر و بساط خاندان افشاری جمع شد، به عنوان متولی آستان قدس رضوی نامش آمده که تا سال ۱۲۴۷ ه‍.ق در این منصب برقرار بوده‌است.

از دیگر متولیان عصر قاجاری، محمدحسین عضد الملک قزوینی است که در فاصله سال‌های ۱۲۷۲ تا ۱۲۷۷ و ۱۲۸۲ تا ۱۲۸۳ ه‍.ق متولی آستان قدس رضوی بوده‌است.

یکی از نخستین و شاید مهم‌ترین کارهای وی در دوره نخست تولیتش، گردآوری فهرستی از املاک و مستغلات موقوفات آستان قدس است که به طومار عضدالملک معروف شد. اهمیت این طومار به سبب شناسایی اموال و املاک آستان قدس است که بسیاری از آن‌ها پس از فتنه سالار، غارت و تصرف شده‌بود.

از دیگر متولیان آستان قدس در دوران قاجار می‌توان به فتحعلی خان شیرازی ملقب به صاحب دیوان اشاره کرد که در فاصله زمانی سال‌های ۱۳۰۸ تا ۱۳۱۰ و ۱۳۱۱ ه‍.ق به عنوان حاکم خراسان و متولی آستان قدس رضوی، این مسئولیت را برعهده داشته‌است. وی با به‌جا گذاشتن موقوفاتی در آستان قدس، نام خود را ماندگار کرد. بر اساس وقف‌نامه صاحب‌دیوان، عواید این موقوفه‌ها برای اموری همچون روشنایی حرم مطهر، جشن و اطعام در سوم ماه شعبان، روز ولادت حضرت امام حسین(ع)، روضه‌خوانی دهه ماه محرم الحرام، حق‌الارض تیمچه و دکان‌ها و... به مصرف می‌رسد.

با بررسی دیگر شخصیت‌ها و چهره‌های سرشناس درعصر قاجاریه، به نام مرتضی قلی‌خان طباطبایی برمی‌خوریم که چهار مرتبه در دوران قاجاریه به عنوان متولی باشی آستان قدس منصوب شد. وی در سال‌های ۱۲۹۷ تا ۱۳۳۳، ۱۳۳۶ تا ۱۳۳۷، ۱۳۴۰ تا ۱۳۴۱ و ۱۳۴۲ تا ۱۳۴۴ هجری قمری، عهده‌دار این منصب در آستانه مقدسه رضویه بوده‌است. از اقدامات وی در آستان قدس می‌توان به توسعه ایوان طلای نادری و سنگفرش آن با سنگ مرمر، نصب ضریح برنجی در محل دفن شیخ حر عاملی و... اشاره کرد.

محمدعلی رضوی، از دیگر متولیان آستان قدس در عصر قاجار به‌شمار می‌رود. وی آخرین فردی بود که در آستان قدس ملقب به قائم مقام التولیه شد و با قوت وی، این منصب نیز در تشکیلات آستان قدس در عهد قاجار از بین رفت. مطابق اسناد و منابع تاریخی، حدود ۴۲ نفر در فاصله زمانی سال‌های ۱۲۱۸ تا ۱۳۴۴ هجری قمری به عنوان متولیان آستان قدس در دوره قاجار در حرم مطهر رضوی حضور داشته‌اند.

■ «نایب‌التولیه‌های» آستان قدس

در دوره پهلوی

رضا شاه پهلوی نخستین فردی بود که با دستور وی، عنوان متولی‌باشی آستان قدس به منصب «نیابت‌تولیت‌عظمی» تغییر یافت. از این‌رو، همه‌ساله مبع‌لق‌حق‌التولیه آستان قدس پس از مشخص شدن، برای شاه به عنوان متولی ارسال می‌شد.

نیم‌نگاهی به تاریخچه مدیریتی حرم مطهر امام رضا(ع) از گذشته تا امروز

«متولیان» و «نایب‌التولیه‌های» آستان قدس رضوی

به جز محمد ولی‌خان اسدی که به عنوان نخستین نایب‌التولیه عصر پهلوی برگزیده شد و طولانی‌ترین مدت نیابت‌تولیت را در سلسله پهلوی برعهده داشت (به مدت ۱۰ سال از سال ۱۳۰۴ تا ۱۳۱۴ خورشیدی)، نایب‌التولیه‌های بعد از وی، همگی منصب استانداری خراسان و نیابت‌تولیت آستان قدس را هم‌زمان در اختیار داشتند. دلیل این امر شاید اختلافی بود که در زمان اسدی میان وی با پاک‌روان، به عنوان استاندار خراسان روی داد و به فاجعه مسجد جامع گوهرشاد مشهد

در سال ۱۳۱۴ شمسی و در جریان کشف حجاب انجامید. محمدولی‌خان اسدی یکی از چهره‌های مطرح عصر پهلوی اول بود که در سال ۱۳۰۴ شمسی به مقام نایب‌التولیه آستان قدس رضوی رسید و به مدت ۱۰ سال این منصب را برعهده داشت. در مرداد سال ۱۳۰۵ به دستور او کمیسیونی تشکیل و پس از لغو تشکیلات سابق و القاب و عناوین متصدیان، نظام‌نامه جدیدی تدوین شد. مطابق این نظام‌نامه، نایب‌التولیه همه امور آستان قدس را تحت نظر شاه کشور اداره می‌کرد.

به روایت اسناد تاریخی، پس از محمد ولی‌خان اسدی، ۱۹ نفر در فاصله سال‌های ۱۳۱۴ تا دی ماه ۱۳۵۷، به عنوان نایب‌التولیه‌های آستان قدس در عصر پهلوی اول و دوم در تشکیلات مقدس رضوی حضور داشتند. یکی از این افراد، سید جلال‌الدین تهرانی است که در سال‌های ۱۳۳۰ تا ۱۳۳۱ تا ۱۳۴۰ تا ۱۳۴۲ خورشیدی و در عصر پهلوی دوم منصب نایب‌التولیه را در اختیار داشته‌است. از مهم‌ترین اقدامات وی در سال‌های ۱۳۳۰ و ۱۳۳۱ شمسی، اخراج بهایی‌ها از آستان قدس، پرداخت قروض آستانه و تعمیر روضه منوره حرم مطهر امام رضا(ع) بود. آخرین منصب وی نیز در تشکیلات پهلوی دوم، ریاست شورای سلطنت در دی ۱۳۵۷ خورشیدی بوده است. او که در این سمت برای مذاکره با حضرت امام خمینی(ره) به پار‌پس رفته بود، ضمن اعلام استعفاي خود به دستور امام راحل(ره)، دیگر به ایران برگشت و در پار‌پس به نوشتن کتاب و فعالیت‌های علمی خود پرداخت. تهرانی، مرحوم آیت‌الله واعظ طبسی(ره) را وکیل و مرحوم شیخ محمدتقی فلسفی(ره) را ناظر خود در ایران معرفی و اموال خود شامل موباب منزل مسکونی و یک باب مغازه در تهران به انضمام اثاثیه منزل و مجموع اشیای متبقیه و ابزارآلات نجوم را در سال ۱۳۶۱ شمسی وقف آستان قدس کرد. سید جلال‌الدین تهرانی در مرداد سال ۱۳۶۶ خورشیدی در ۸۸ سالگی در پار‌پس درگذشت و همان‌جا به خاک سپرده شد. پیکر وی ۱۲ شهریور ۱۳۷۰ و پس از انجام اقدامات قانونی به مشهد منتقل و در حرم مطهر حضرت رضا(ع) در حد فاصل رواق‌های

مدیرعامل مؤسسه تربیت بدنی بنیاد کرامت رضوی از طرح‌های توسعه خدمات ورزشی در مناطق کم‌برخوردار مشهد خبر داد

آغاز ساخت سالن چندمنظوره مجتمع ورزشی شهید دارایی مشهد مقدس

می‌شود؛ از رختکن، دوش و تجهیزات حرفه‌ای گرفته تا مدیریت و نظارت تخصصی، هدف ما این است همان کیفیتی که در مجموعه‌های درجه‌یک ورزشی داریم، عیناً در این منطقه نیز پیاده شود.

به گفته وی، این سالن چندمنظوره با کفیوش تخصصی و تجهیزات کامل برای رشته‌های والیبال، بسکتبال و فوتسال طراحی شده و فضایی فاخر، ایمن و در شأن نوجوانان و جوانان منطقه خواهد بود.

■ افتتاح در نیم‌سال آینده

مدیرعامل مؤسسه تربیت بدنی بنیاد کرامت رضوی در پایان با اشاره به زمان‌بندی پروژه خاطر نشان کرد: برنامه‌ریزی‌ها از دی‌ماه آغاز شده و پیش‌بینی ما این است در پنج‌تا ۶ ماه آینده، این سالن ورزشی به بهره‌برداری برسد و به‌طور رسمی در اختیار جامعه احسان‌پذیر منطقه قرار گیرد. توسعه مجتمع شهید دارایی که امید می‌رود در اواسط تابستان ۱۴۰۵ به بهره‌برداری برسد، گامی است که به‌تنها به افزایش سرانه فضای ورزشی منجر می‌شود، بلکه می‌تواند نقطه آغاز کشف استعدادها، کاشش آسیب‌های اجتماعی و تقویت سرمایه انسانی در یکی از مناطق کم‌برخوردار شهر مشهد باشد؛ مسیری که بنیاد کرامت رضوی آن را با رویکردی عمیق، ماندگار و مبتنی بر کرامت انسانی دنبال می‌کند.

■ **ورزش؛ سدی در برابر آسیب‌های اجتماعی**
مدیرعامل مؤسسه تربیت بدنی بنیاد کرامت، هدف‌گذاری اصلی این توسعه را فراتر از ورزش قهرمانی دانست و تشریح کرد: ترویج ورزش همگانی، غنی‌سازی اوقات فراغت نوجوانان و جوانان و جذب آن‌ها به فعالیت‌های سالم، در مناطقی که با چالش‌های اجتماعی و آسیب‌هایی مانند اعتیاد مواجه هستند، یک ضرورت جدی است. در همین راستا، فاز جدید توسعه این مجتمع در دستور کار قرار گرفته است؛ طرحی که به گفته امین‌زاده، شامل احداث یک سالن چندمنظوره ورزشی استاندارد برای رشته‌های توبی و در ادامه، سالن تخصصی کشتی خواهد بود.

وی افزود: بنا به باور ما و تجربه رقم‌خورده، بسیاری از پهلوانان ورزشی و استعداد‌های ناب آن بیش از هرا در مناطق محروم و حاشیه شهر رشد می‌کنند و امیدواریم در کنار تمامی فواید و مزایایی که این مجتمع ورزشی به همراه دارد، سرمایه‌ای بزرگ برای بدست آوردن مدال‌ها و افتخارات جهان ورزش به ارمغان آورد.

■ **استاندارد، نظارت و کرامت؛ سه ضلع یک سالن ورزشی**
امین‌زاده با اشاره به ویژگی‌های این سالن جدید تأکید کرد: این مجموعه به استانداردهای کامل ساخته

مناطق کم‌برخوردار تعریف شده که از طریق «کانون‌های خدمت ورزش رضوی» اجرایی می‌شود؛ کانون‌هایی که وظیفه شناسایی افراد احسان‌پذیر، دهک‌بندی جامعه هدف و اتصال آن‌ها به ظرفیت‌های ورزشی را بر عهده دارند.

به گفته او، این خدمات برای جامعه هدف بنیاد کرامت به‌صورت ۱۰۰درصد رایگان ارائه می‌شود؛ رویکردی که ورزش را از یک امکان لوکس به یک حق اجتماعی برای همه اقشار تبدیل می‌کند.

■ مارا تن توسعه در شهرک شهید رجایی

یکی از مهم‌ترین کانون‌های ارائه این خدمات، مجتمع ورزشی شهید دارایی در شهرک شهید رجایی مشهد مقدس است؛ مجموعه‌ای با وسعت ۵هزار مترمربع که در یکی از مناطق کم‌برخوردار شهر قرار دارد. امین‌زاده با تأکید بر جایگاه راهبردی این مجموعه گفت: در این منطقه، توسعه خدمات ورزشی را با سرعت و کیفیتی بالا و به شکلی ویژه دنبال می‌کنیم.

او ادامه داد: در حال حاضر، یک مجموعه آبی بزرگ، زمین مینی‌فوتبال و زمین روباز آسفالتی برای رشته‌هایی مانند والیبال و بسکتبال در این مجتمع فعال است و مورد استفاده نونهالان، نوجوانان و جوانان منطقه قرار می‌گیرد.